

Referat fra 1. møte i Rådgivende Utvalg

Tid: Torsdag 2. juni 2016, 09:00 – 11:00

Sted: Nasjonal institusjon for menneskerettigheter, Akersgata 8

Følgende møtte: *Sivilombudsmannen* v/ sivilombudsmann Aage Thor Falkanger, *Likestillings- og Diskrimineringsombudet* v/ likestillings- og diskrimineringsombud Hanne Bjurstrøm og leder for tilsynsavdelingen, Guri Gabrielsen, *Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg* v/ advokat Thomas Horn, postdoktor Anine Kierulf, *Norsk senter for menneskerettigheter*, *Den norske Helsingforskomité* v/ generalsekretær Bjørn Engesland, *Norsk organisasjon for asylsøkere* v/ generalsekretær Ann-Magrit Austenå, Eva Opshaug, *Funksjonshemmedes fellesorganisasjon*, Anne Lene Arnesen, *Pasient – og brukerombudet i Buskerud*, Susann Funderud Skogvang, lagdommer.

Fra styret møtte styreleder Cecilie Østensen Berglund, nestleder Knut Vollebæk og Gro Dikkanen. Fra NIM møtte direktør Petter Wille, seniorrådgivere Erlend Andreas Methi og Kristian R. H. Nilsen samt koordinator Pernille Meum.

Følgende hadde forfall: *Barneombudet*, *Amnesty International, Norge*, professor Siri Gloppen, *Universitetet i Bergen*, forstander Ervin Kohn og internasjonal representant for *Sametinget*, John Bernhard Henriksen.

Direktør Petter Wille ønsket velkommen og presenterte kort NIMs arbeide så langt, herunder årsmeldingen til Stortinget (Dokument 18), som skal behandles i Stortingets plenum 8.juni. Videre presenterte direktøren NIMs mandat, som er gitt i Lov av 22. mai 2015 om Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter. Rådgivende utvalgs rolle er omtalt i lovens § 9, som gir få føringer for utvalgets rolle.

På møtet ble blant annet følgende spørsmål drøftet:

1. NIMs rolle ved henvendelser fra enkeltpersoner/enkeltsaker

NIM skal informere om menneskerettighetene og gi råd til private aktører, men NIM skal ikke prøve enkeltsaker. Sånn sett skiller man seg fra for eksempel Sivilombudsmannen. Det ble på denne bakgrunn advart mot å gå inn i enkeltsaker, da dette kan bli svært ressurskrevende. Det ble understreket at det er viktig å etablere et godt og ressurseffektivt system for håndtering av slike saker. Det ble fremhevet at innblikk i enkeltsaker i liten grad er egnet til å avdekke systemiske mangler og gir svakt grunnlag for å trekke generelle konklusjoner. En veileder med henvisning til ombud og rettshjelpsordninger bør finnes på nettsiden.

2. Omdømmebygging og ønsket profil

Det var enighet om at det er viktig at NIM aktivt deltar i den offentlige debatten. NIMs bidrag bør være saklig og nøkternt. Den nasjonale institusjonen skal være en kunnskapsbasert rådgiver og pådriver overfor myndighetene. For å oppfylle sitt mandat effektivt er det nødvendig at institusjonen holder et høyt faglig nivå. Ofte kan det være mest naturlig at NIM bidrar med å identifisere og utdype problemstillinger i den offentlige debatten uten nødvendigvis å konkludere. Andre ganger bør NIM gi så konkrete råd og anbefalinger som mulig, herunder også konkludere når nødvendig eller naturlig. Denne balansegangen er det viktig å ha et bevisst forhold til.

Selv om man skal være en tydelig pådriver for at menneskerettighetene oppfylles i Norge, skal man ikke ta aktivistrollen. NIM bør også ta opp temaer som ikke faller inn under andre eksisterende mandater eller som ellers ikke blir omtalt i den offentlige debatten.

Utvalgets medlemmer kan bidra til å gjøre NIM kjent, blant annet ved å invitere og inkludere NIM i seminarer og møter.

3. Rådgivende utvalgs rolle

Det var bred enighet om å bruke utvalget som forum for informasjonsdeling og faglig debatt om konkrete problemstillinger og temaer. Flere medlemmer nevnte også at NIM bør kunne

bidra til å skape en arena for dialog mellom ansvarlige myndigheter, ombud og sivil samfunn. NIM ønsker også at utvalget skal være et forum for innspill til temaer, problemområder og hva som bør være institusjonens rolle.

Direktøren inviterte medlemmene til å komme med forslag til temaer man ønsker å drøfte. I debatten ble bla. statsløshet og diskriminering/forskjellsbehandling, herunder av funksjonshemmede, spesielt nevnt.

Utvalget ble også invitert til å komme med forslag til temaer for NIMs neste årsmelding på det neste utvalgsmøtet. Det ble påpekt at NIM bør inkludere flere temaer enn bare ett i neste årsmelding for å vise bredden i NIMs arbeid. Det ble særlig påpekt at et av temaene bør gjelde urfolks rettigheter.